

.....

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

.....

УДК 342.9

DOI [https://doi.org/ 10.32840/pdu.2019.4.9](https://doi.org/10.32840/pdu.2019.4.9)

В. В. Горпиненко

аспірант кафедри цивільного, адміністративного та фінансового права
Інституту права імені Володимира Сташиса
Класичного приватного університету

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ВІДНОСИН У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наукове дослідження присвячено аналізу складових елементів поняття «адміністративно-правової охорони». Здійснено, зокрема, аналіз відносин у сфері банківської діяльності як державного регулювання банківської діяльності та банківського нагляду. Акцентовано увагу на недоліках законодавчого закріплення фундаментальних понять щодо адміністративно-правової охорони відносин у сфері банківської діяльності. Досліджено питання складників охоронної функції, а саме правових обмежень в формі зобов'язань, заборон, покарань та призупинень. Досліджено деякі положення нормативно-правових актів у сфері адміністративно-правової охорони відносин у банківській діяльності. На основні аналізу національного законодавства виокремлено питання здійснення регулювання та нагляду за банківською діяльністю.

У статті зазначено, що метою розвитку, охорони та функціонування банківської системи в Україні на сучасному етапі державотворення є забезпечення стабільності, розвитку та надійності функціонування банківської системи, створення законодавчої бази задля охорони функціонування цієї системи, яке своєю чергою включає в себе адміністративну відповідальність, яка є елементом механізму державного управління та засобом охорони суспільних відносин.

У статті виділені форми здійснення охорони у сфері адміністративно-правових відносин у банківській діяльності, а саме: правотворча, правозастосовна та правоохоронна.

Базуючись на досвіді науковців, зроблено висновок, що адміністративно-правова охорона відносин у сфері банківської діяльності – це комплекс заходів, здійснюваних уповноваженими суб'єктами, спрямованих на врегулювання та захист правових відносин, що виникають у процесі здійснення банківської діяльності, від протиправних посягань, а також попередження правопорушень під загрозою застосування заходів адміністративного примусу.

Встановлено, що сутність адміністративно-правової охорони відносин у сфері банківської діяльності полягає у здійсненні Національним банком України наданих на законних підставах повноважень впливу, захисту та охорони відносин, що складають банківську систему.

Ключові слова: банківська діяльність, адміністративно-правова охорона, правова охорона, адміністративна відповідальність, банківська діяльність.

Постановка проблеми. Адміністративно-правова охорона відносин є цілісною системою різноманітних як за своїм змістом, так і за сферою застосування заходів, проте їх цілісність забезпечує

тільки одна мета: захист охоронюваних законом цінностей, що підпадають під об'єкт адміністративно-правових відносин, причому застосуванню підлягають не лише охоронні норми, але й регулятивні, наприклад, попередження правопору-

шень, усунення причин і умов, що сприяють їх вчиненню.

Незважаючи на широкий законодавчий спектр дії щодо охорони відносин у сфері банківської діяльності, єдиний чи сталий погляд щодо визначення понять фундаментальних понять у цій сфері, складових захисту та елементів регулювання відносин у сфері банківської діяльності відсутній.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам адміністративно-правової охорони відносин присвятили свої праці такі науковці, як Р.О. Денчук, В.В. Галуцька, О.О. Мосьодз, А.В. Венедиктов, Ю.Ф. Іванов тощо.

Метою статті є формулювання поняття адміністративно-правової охорони в контексті виділення охоронної і регулятивної функції права та виокремлення та характеристика відносин у сфері адміністративно-правового регулювання відносин у сфері банківської діяльності.

Виклад основного матеріалу. Проблема визначення поняття адміністративно-правової охорони відносин у сфері банківської діяльності полягає у відсутності чітких пропозицій вчених щодо визначення дефініції «адміністративно-правова охорона». Тому для формування поняття «адміністративно-правова охорона» слід звернутись до вихідного з цього поняття, а саме до категорії правової охорони.

Також слід звернути увагу, що для визначення поняття сутності адміністративно-правової охорони слід звернутись до фундаментального розуміння функцій права. Функції права – це основні шляхи правового впливу, які виражають роль права в упорядкуванні суспільних відносин. Маються на увазі методи впливу права на суспільні відносини, які відображають його сутність і природу, необхідність самого явища. Основне призначення права полягає у створенні і забезпеченні правопорядку, в чому зацікавлені суспільство, держава, інші суб'єкти. Право надає діям осіб необхідну організованість, узгодженість, стійкість, впевненість [1, с. 156].

Слід зазначити, що вичерпного переліку функцій не існує, та кожен вчений визначає свій перелік функцій, які, на

його думку, виявляють через себе сутність адміністративно-правової діяльності в державі. Так, наприклад, на думку О.В. Малька, на спеціально-юридичному рівні право виконує регулятивну (розвиток суспільних відносин) і охоронну функції [1, с. 156].

У трактуванні О.В. Малька заборони та зобов'язання є формами реалізації охоронної функції права. Регулювання ж обмежене лише правовими стимулами. Наведена пропозиція могла б бути ключем для формування поняття правової охорони, якби поняття правового регулювання не було занадто вузьким. Не можна заперечувати, що адміністративно-правове регулювання охоплює такі етапи, як: 1) формування загальної дії адміністративно-правових норм, яке складається з правотворчості, тобто встановлення норм адміністративного права; 2) виникнення на основі юридичних фактів правовідносин між суб'єктами адміністративного права та юридичних обов'язків; 3) реалізація суб'єктивних прав та юридичних обов'язків у поведінці суб'єктів адміністративного права [6, с. 76].

Своєю чергою В.В. Галуцько виокремлює регулятивно-динамічну функцію права та регулятивно-статистичну. Перша проявляється у формах дозволів та зобов'язань, друга – в забороні [2, с. 56–57].

Слід звернути увагу, що у виокремлених В.В. Галуцько функціях заборони та зобов'язання визначені формами реалізації регулятивної функції права.

Своєю чергою О.В. Малько вважає, що регулятивну функцію забезпечують зазвичай правові стимули – заохочення, пільги, дозволи, рекомендації тощо. А от формами здійснення охоронної функції права є встановлення обов'язків, заборон, призупинень, запобіжних заходів, заходів примусу; фіксація негативних санкцій – покарань і процедури їх реалізації. Таким чином, охоронна функція реалізується за допомогою правових обмежень (зобов'язань, заборон, покарань, призупинень) і має вторинний характер. Вона похідна від регулятивної функції і покликана її забезпечувати, бо охорона і захист починають діяти тоді, коли порушується нормальний процес розвитку тих чи інших соціальних

зв'язків, коли він зустрічає на своєму шляху будь-які перешкоди [1, с. 156].

Отже, адміністративно-правова охорона – це система впорядкованої адміністративно-правовими нормами діяльності публічної адміністрації, спрямована на попередження правопорушень (профілактику злочинів) та відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, що здійснюються засобами адміністративного права з можливістю застосування заходів адміністративного примусу та притягнення винних до адміністративної відповідальності [3, с. 242–247].

Проте, на думку В.В. Галунька, адміністративно-правова охорона є цілісною системою різноманітних як за своїм змістом, так і за сферою застосування заходів, проте їх цілісність забезпечує тільки одна мета – захист охоронюваних законом цінностей, що підпадають під об'єкт адміністративно-правових відносин, причому застосуванню підлягають не лише охоронні норми, але й регулятивні, наприклад, попередження правопорушень, усунення причин і умов, що сприяють їх вчиненню.

Адміністративно-правова охорона як цілісна система може здійснюватися у різних формах: правотворчій – шляхом створення уповноваженими суб'єктами нормативно-правових актів; правозастосовній – застосування норм та винесення владними суб'єктами рішень, обов'язкових для виконання; і правоохоронній – здійснення охорони адміністративно-правових норм з можливістю застосування заходів впливу [3, с. 242–247].

Сама сутність адміністративно-правової охорони тісно пов'язана з адміністративно-правовим регулюванням, оскільки ці поняття мають спільне призначення, яке полягає в державному регулюванні суспільних відносин з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів, а також застосування заходів примусу. Тобто адміністративно-правове регулювання – це впорядкування суспільних відносин за допомогою правових норм, яке здійснює та охороняє держава.

У широкому розумінні правову охорону доцільно визначати як позитивний ста-

тичний стан права, спрямований на попередження правопорушень (профілактику злочинів), усунення перешкод реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права, та динамічний стан права, спрямований на захист прав, свобод і законних інтересів права у разі порушення, невиконання чи оспорювання. Адже саме таким чином враховано специфіку охоронної функції права, що полягає в такому: по-перше, вона характеризує право як особливий спосіб впливу на поведінку людей, що виражається у впливі на їхню волю загрозою санкцій і реалізацією юридичної відповідальності: по-друге, вона слугує інформатором для суб'єктів суспільних відносин про те, які соціальні цінності взяті під охорону за допомогою правових приписів; по-третє, вона є показником політичного і культурного рівня розвитку суспільства, його гуманних засад, що містяться в праві, адже способи охорони вельми часто залежать від громадської зрілості суспільства, від його політичної сутності [1, с. 157–158].

Метою розвитку та функціонування банківської системи в Україні на сучасному етапі державотворення є забезпечення стабільності, розвитку та надійності функціонування банківської системи, створення законодавчої бази задля охорони функціонування цієї системи, яке своєю чергою включає в себе адміністративну відповідальність, яка є елементом механізму державного управління та засобом охорони суспільних відносин.

Порядок застосування адміністративної відповідальності характеризується особливим спрощеним процесуальним режимом застосування заходів примусу, що створює умови для більш оперативного розгляду справ, проте містить притаманні ознаки і принципи юридичного процесу в цілому, такі як законність, гуманізм, охорона прав і свобод людини і громадянина тощо.

Ознакою адміністративної відповідальності є те, що між органами та посадовими особами, які уповноважені на застосування державного примусу, і особою-правопорушником відсутні відносини службового підпорядкування. Так, заходи адміністративної відповідальності застосо-

вуються органами і посадовими особами по відношенню до непідпорядкованих їм по службі осіб, при цьому вони не є працівниками одного колективу і не пов'язані службово-трудовами відносинами. Дана ознака дозволяє відмежувати адміністративну відповідальність від дисциплінарної, до якої притягуються керівники, працівники, службовці, зазвичай в порядку підлеглості керівним органом чи посадовою особою [4, с. 339].

Головним об'єктом, що перебуває під впливом державного управління, є відносини у сфері банківської діяльності.

Основним нормативно-правовим актом в Україні, який визначає правовий статус банківської діяльності, є Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000 р. Відповідно до положень ст. 2 Закону України «Про банки та банківську діяльність» поняття «банківська діяльність» являє собою залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [5].

Чинним законодавством України закріплено основні функції Національного банку: ті, які вирізняють його як банківську установу (наприклад, кредитування, діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні тощо), а також ті, які вирізняють, що здійснює регулювання та нагляд за банківською діяльністю (ст. 7 Закону України «Про Національний банк України» [7].

Відповідно до ст. 66 Закону України «Про банки та банківську діяльність» державне регулювання діяльності банків Національний банк України здійснює у формі адміністративного регулювання, а саме: 1) реєстрації банків та ліцензування їх діяльності; 2) встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; 3) застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру; 4) нагляду за діяльністю банків; 5) надання рекомендацій щодо діяльності банків [5].

Аналізуючи наведене законодавцем нормативне закріплення державного регулювання відносин у сфері банківської

діяльності, слід виділити її як елемент адміністративно-правової охорони. Так, державне регулювання відносин можна визначити не лише як закріплення певних правил, а і як охорону відносин у сфері банківської діяльності шляхом реалізації своєї регулятивної функції.

І з цього можна зрозуміти сутність адміністративно-правової охорони, а саме те, що, з одного боку, вона полягає у державному регулюванні банківської діяльності, яка здійснюється через вплив, а з іншого боку, те, що її слід розглядати саме у вигляді санкцій, які діють у зв'язку з порушенням банківської діяльності.

Банківський нагляд є однією з форм управлінської діяльності держави, оскільки у зазначених відносинах центральний банк реалізує функцію державного управління банківським сектором. Банківський нагляд є сферою, яка повинна розглядатися як об'єкт державного управління, а діяльність банків – як сфера суспільного життя, де управлінська діяльність держави може бути необхідною, бажаною або доцільною [8].

Системні проблеми в банківському секторі економіки, що частково виникли у зв'язку з недосконалістю банківського законодавства, були виявлені під час суттєвого погіршення фінансового-економічної ситуації в Україні в 2014–2015 рр. Слабка інституційна спроможність Національного банку України, зокрема слабка функціональна та фінансова незалежність центрального банку, недостатня ефективність банківського нагляду, відсутність в структурі Національного банку України органів, які б здійснювали ефективний нагляд за системою внутрішнього контролю, відсутність у Національного банку України доступу до державних реєстрів, відсутність стратегії капіталізації банків, призводило до того, що більшість проблем, з якими зіткнувся банківський сектор у 2014–2015 рр., не були виявлені та попереджені заздалегідь. Слабкі вимоги до розкриття структури власності банків призводили до того, що станом на 2013 р. Національний банк України володів менш ніж третиною всіх діючих банків [9]. Це своєю чергою дозволяло власникам уникати відповідальності, а банкам – обходити економічні нормативи

щодо обмеження операцій з пов'язаними особами, позбавляючи Національний банк України можливості здійснювати ефективний банківський нагляд та охорону відносин у сфері банківської діяльності.

Чинним законодавством України закріплені основні функції Національного банку, які можна поділити на функції, які вирізняють Національний банк як банківську установу (кредитування, діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні), а також ті, які виділяють Національний банк України як орган державного управління, що здійснює банківське регулювання та нагляд щодо банківської діяльності [7].

Відповідно до ст. 66 Закону України «Про банки та банківську діяльність» державне регулювання банків здійснюється Національним банком України у формі адміністративного регулювання, а саме: 1) реєстрації банків і ліцензування їх діяльності; 2) встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; 3) застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру; 4) нагляд за діяльністю банків; 5) надання рекомендацій щодо діяльності банків [5].

Необхідність і особливості режиму державного регулювання банківської діяльності визначають такі умови та чинники:

- банки є агентом реалізації грошово-кредитної політики і формування пропозиції грошей, тобто виконують важливі економічні функції;
- наявність асиметричної інформації на банківських ринках, що збільшує ризики ухвалення помилкових рішень;
- нездатність вкладників проконтролювати банки;
- вагома соціальна ціна банкрутства банків;
- ризиковість діяльності і потенційна нестабільність банківського бізнесу;
- банківський бізнес особливо приваблює шахраїв і шукачів легкої наживи;
- тенденція до монополізації банківської сфери;
- перехід банків на міжнародну систему фінансової звітності;
- міжнародний характер і глобалізація банківської діяльності;

У економічній теорії регулювання банківської діяльності можна виділити два

складники: позитивний і нормативний. Теорія позитивного регулювання пояснює причини застосування регуляторів та формулює наукові гіпотези і відповідає на питання «що» і «чим» регулювати.

Теорія нормативного регулювання розробляє рекомендації державним органам і відповідає на питання «чи потрібно регулювати» і «як саме потрібно регулювати» [10, с. 90].

Поняття «державне регулювання банківської діяльності» має різні дефініції. Так, О.П. Орлюк розглядає державне регулювання банківської діяльності як одну із «форм державного регулювання, що становить собою систему заходів, за допомогою яких держава через центральний банк (або інший уповноважений орган) забезпечує стабільне та безпечне функціонування банків, а також попереджає дестабілізуючі процеси у банківському секторі» [11, с. 151–152].

В.І. Міщенко, А.П. Яценюк, В.В. Коваленко, О.Г. Корнева стверджують, що під державним регулюванням банківської діяльності розуміється «відповідна правова база, тобто закони, що регламентують діяльність банків, а також ухвалення відповідними установами, уповноваженими державою, що регламентують функціонування банків у вигляді нормативних актів, інструкцій, директив. Положення базуються на чинному законодавстві, конкретизують та роз'яснюють основні пункти законів та визначають межі поведінки банків, які сприяють надійному та ефективному функціонуванню банківської системи» [12, с. 47–48].

Отже, з огляду на думки багатьох вчених слід зрозуміти те, що державне регулювання як елемент адміністративно-правової охорони відносин у сфері банківської діяльності обмежується лише розробкою нормативних актів, інструкцій і директив. Проте слід зрозуміти і те, що суб'єктами банківської діяльності не можуть біти винятково державні органи, а також і громадські організації, міжнародні інститути, материнські банки щодо дочірніх структур.

У вітчизняній літературі інколи ототожнюють поняття «державне регулювання банківської діяльності» і «державне регу-

лювання діяльності комерційних банків» [10, с. 101].

Поняття «банківське регулювання» за всієї його популярності є дещо некоректним [10, с. 102].

Н. Роговая, наприклад, вважає, що головним у державному регулюванні є встановлення обмежень. «Державне регулювання банківської діяльності – це встановлення державних обмежень для забезпечення стабільного і безпечного функціонування банків та створення умов для досягнення банківською системою макроекономічної ефективності» [13, с. 38].

Наступною формою адміністративно-правової охорони відносин у сфері банківської діяльності є банківській нагляд.

Вчені В. Поманишин та Ю. Уманців поняття «банківський нагляд» розглядають у вузькому та широкому значеннях. Причому за вузьким розумінням – це цілісний і неперервний моніторинг за діяльністю банків з метою забезпечення надійності та стійкості окремих банків та банківської системи загалом, а в широкому – банківський нагляд є системою, яку використовує держава, щоб гарантувати стабільність фінансової системи країни, її безпеку і здоров'я [14, с. 255].

Банківський нагляд є однією із форм управлінської діяльності держави, оскільки, за твердженням М. Суржинського, у зазначених відносинах центральний банк реалізує функцію державного управління банківським сектором. Банківський нагляд є сферою, яка повинна розглядатися як об'єкт державного управління, а діяльність банків – як сфера суспільного життя, де управлінська діяльність держави може бути необхідною, бажаною або доцільною [8]. На думку Л.Г. Кльоби, банківський нагляд – це функція уповноважених органів, які коригують роботу банківських установ відповідно до законодавчо-нормативних норм і правил, а також певною мірою займаються нормотворчістю [15, с. 221].

Характеризуючи визначення банківського нагляду, особливо важливим постають його характерні ознаки. Так, згідно із ч. 9 с. 67 Закону України «Про банки та банківську діяльність» Національний

банк України здійснює банківський нагляд у формі інспекційних перевірок та безвізного нагляду, а ч. 3 ст. 71 вказаного закону конкретизує періодичність реалізації вказаних форм, а саме – перевірка банків здійснюється відповідно до плану, затвердженого Національним банком України, планова перевірка здійснюється не частіше одного разу на рік, що свідчить про системний характер здійснення банківського нагляду [5].

Висновки. З огляду на відсутність законодавчого закріплення поняття «адміністративно-правова охорона відносин у сфері банківської діяльності» найдоцільнішим визначенням цього поняття, на думку автора, є те, що адміністративно-правова охорона відносин у сфері банківської діяльності – це комплекс заходів, які здійснюються уповноваженими суб'єктами, зокрема державою, дії яких спрямовані на врегулювання та захист охоронюваних законом прав та обов'язків, які виникають у процесі здійснення банківської діяльності, від протиправних посягань, а також попередження та профілактика правопорушень, здійснювана під загрозою застосування заходів адміністративного примусу.

На сучасному етапі державотворення особливої уваги у сфері охорони відносин в банківській діяльності потребує закріплення на законодавчому рівні нових підходів до розробки та застосування державними органами заходів та інструментів впливу на банківську діяльність з метою забезпечення стабільності та виявлення більш досконалої процедури охорони адміністративно-правових відносин у сфері банківської діяльності.

Сутність державного регулювання та нагляду за банківською діяльністю полягає у здійсненні Національним банком України своєї законодавчої та нормотворчої функції, що має двосторонній зміст: з одного боку, це охорона суспільних відносин, з іншого – захист прав і свобод у сфері адміністративно-правових відносин.

Список використаної літератури:

1. Теория государства и права : курс лекцій / Под. Ред Н.И. Матузова и А.В. Малько. 2-е изд., перераб. И доп. Москва : Юристъ, 2001. 776 с.

2. Теорія держави та права: [навчальний посібник] / [Пихтін М.П., Галуцько В.В., Новіков М.М., Новікова М.М., Онищук О.О.] ; за заг. ред. В.В. Галуцька. Херсон : ХЮІ ХНУВС, 2011. 262 с.
3. Адміністративне право України : навчальний посібник у 4-х т. / за заг. ред. В.В. Галуцька. 2-ге доп. А перероб. Херсон : ХМТ, 2011. Т. 1 : Загальне адміністративне право. С. 242–247.
4. Административное право : учебник [Бельский К.С., Козлов Ю.М., Овсянко Д.М., Петров С.М., Попов Л.Л. и др.] ; под ред. Ю.М. Козлова, Л.Л. Попова. Москва : Юристъ, 1999. 728 с.
5. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 08.03.2015 р. *Відомості Верховної Ради*. 2001 р. №5.
6. Дмитриев Ю.А. Административное право Российской Федерации : учебник для юридических вузов / Дмитриев Ю.В., Полянский И.А., Трофимов Е.В. Система ГАРАНТ, 2008. 278 с.
7. Про Національний банк України: Закон України від 01.04.2015 р. *Відомості Верховної ради*. 1999 р. №29
8. Суржинський М. Поняття і сутність банківського регулювання та банківського нагляду в Україні. *Юридичний журнал*. 2004. №4. URL: <http://justinian.com.ua/article.php?id=1365>.
9. Річний звіт Національного банку України за 2015 рік. URL: <https://gov.ua/doccatalog/document?id=31669311>.
10. Ревенчук С.К., Кльоба Л.Г., Паласевич М.Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю : монографія за ред. д.е.н. проф. С.К. Ревенчука. Львів, Тріада плюс, 2007. 352 с.
11. Орлюк О.П. Банківське право : навч. посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 376 с.
12. Міщенко В.І., Яценюк А.П., Коваленко В.В., Коренева О.Г., Банківський нагляд : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 406 с.
13. Роговая Н. Деякі теоретичні аспекти державного регулювання банківської діяльності. *Економіка України*. 2004 р. № 4, с. 36–39.
14. Романишин В.О. Центральний банк та грошово-кредитна політика: навч. посіб. / В.О. Романишин, Ю.М. Уманців. Київ : Атіка, 2005. 480 с.
15. Кльоба Л.Г. Регулювання банківської інвестиційної діяльності/ Л.Г. Кльоба. *Науковий вісник: Збірник науково-технічних праць*. Львів, НЛТУУ. 2011, вип. 21.2. С. 219–225.

Horpynenko V. Administrative-legal protection of relations in the field of banking

The scientific research is devoted to the analysis of the constituent elements of the concept of "administrative-legal protection". In particular, the analysis of relations in the sphere of banking activity, as state regulation of banking activity and banking supervision, is carried out. Attention is drawn to the shortcomings of the legislative consolidation of fundamental concepts regarding administrative-legal protection of relations in the sphere of banking. Issues of security features, namely legal restrictions in the form of obligations, prohibitions, penalties and suspensions, are explored. Some provisions of legal acts in the sphere of administrative-legal protection of relations in banking are investigated. The issues of regulation and supervision of banking are distinguished from the main national legislation.

The article states that the purpose of development, protection and functioning of the banking system in Ukraine at the present stage of state formation is to ensure the stability, development and reliability of the banking system, to create a legislative framework for the protection of the functioning of this system, which in turn includes administrative responsibility, which an element of the mechanism of public administration and a means of protecting public relations.

The author's article identifies forms of protection in the sphere of administrative-legal relations in banking, namely law-making, law enforcement and law protection.

Thus, the author came to the conclusion that administrative-legal protection of relations in the field of banking is a complex of measures taken by authorized entities aimed at regulating and protecting legal relations arising in the course of banking activities against unlawful encroachments, as well as prevention of offenses under threat of administrative coercion.

Therefore, the essence of the administrative and legal protection of relations in the sphere of banking activity lies in the exercise by the National Bank of Ukraine of the legitimate powers of influence, protection and protection of the relations, that make up the banking system.

Key words: banking, administrative-legal protection, legal protection, administrative responsibility, banking.